

Láthatatlanok a pesti háziurak

A jó háziur és a rossz háziur — Lyukas tető és a százszázalékos béremelés

— A Szózat tudósítójától. —

Kétségtelen, hogy kétfajta háziur van Budapesten. Az egyik szereti a házat, amelyet munkája filléreiből épített föl, vagy örökségbe kapta és tovább akarja hagyni gyermekeire, unokáira és azért gondozza, ápolja a házat, noha sok esetben a horribilis javítási költségek mind fölemésztik a lakbérjövödelmet, sőt tudunk olyan háztulajdonosokról, akik évenként nyolc-tízezer koronákat fizetnek rá. Ezek rendes emberek, akik csak a hatóságilag megállapított emeléssel terhelik meg a lakót. A mai viszonyok között boldognak mondhatjuk azt a budapesti polgárt, akit jó sorsa egy ilyen háziur házába tett le. Amde könnyű lenne előszámlálni, hogy hány rendes háziur van Budapesten.

A tulnyomó többség bizony éppen az ellenkezője. Egy séta Budapest utcáin gyorsan meggyőz erről. A legtöbb ház homlokzatáról hullik a vakolat, kilátszik az épület meztelen, téglateste, a csatornák lyukasok, ami abból derül ki, hogy esőben úgy ömlik a járókelők nyakába a víz, mintha a háziur fönn állana a tetőn és kajánul ujjong meg ujjong dézsákat borogatna a gyalogjáró népeire. Ezekben a házakban ritkaság a pontosan csukódó ablak, sok helyen ujjnyi hézagok meredeznek, ami nyár idején nem baj ugyan, de annál komolyabb veszedelem télen. Csak sétálni kell és lát az ember redőnyöket, amik, mint az ajtófélfák, se kinn, se benn, nappal sötétítik a szobát, éjjel pedig kitárt voltukban nem adják meg a magány nyugalmát. Ezeket a redőnyöket hónapok óta nem lehet megmozdítani. Csinálja meg a lakó, ha kényelmetlen! — mondja a háziur.

A züllött, piszkos házak tulajdonosai, ők a tipikus pesti háziurak. Ők azok, akik nem javítanak egy fillér árát: ha rossz a lift, akkor kiírják „A lift üzemzavar miatt szünetel“, ha a mosóüst kilyukadt, akkor javítás miatt hónapokon át zárva marad a mosókonyha, ha sokallják a villanyszámlát, akkor este kilenc órától már beszüntetik a lépcsőházak és folyosók világítását és törje kezétalábat a partáj, ha lumpol és nem jár haza kilenc óra előtt. Ők nem javítanak, ők nem adnak ki pénzt semmire, ellenben bevenni, ó azt igen, a bevételi napló kezelése legkedvencebb foglalkozásuk és ebben fáradhatatlanok. A kormány lakbérrendelete a kis lakások harmincszázalékos emelést engedélyezett, de ők vakmerően száz, százötven, sőt kétszázszázalékos emeléstartól se riadtak vissza. Igen sok adat van a birtokunkban erről. Egy belvárosi orvos az emelés előtt kétszobás lakásért fizetett azelőtt a fölemelt vízdíjakkal együtt 1506 koronát, a kormány rendelete értelmében fizetne tehát ma 1957 korona és 80 fillért, mondjuk kerek szám kétezer koronát, amde a háziur ráírt, hogy lakbére ezentúl 3600 korona, ami éppen százszázalékos emelésnek felel meg. Az orvos lakása nem luxuslakás, két szobája közül csak egyik utcai, fürdőszobája, előszobája nincs, de még padlása, pincéje se. A lakás távolról se nevezhető irigylésre méltónak, mégis az orvos szó nélkül nyelte le az igazságtalan emelést, először azért, mert a Lakáshivatal, szakítva az évszázados hagyományokkal, hogy Magyarországon a jogszolgáltatás ingyenes, szobánként negyven koronát kért lakbérfölszólamlások esetén, de még inkább azért hallgatott, mert a pörösködés töméntelen izgalomba, időbe kerül és ha, ne adj' isten, megnyerné a pört, csak akkor kerülne igazán csávéba, mert a fölbőszült háziur holtbizonyosan kiszekirozná.

Milliókra megy az az összeg, amit a budapesti háztulajdonosok lelkiismeretlen része a lakók jogosulatlan kényelemszeretete, de nagyon is indokolható félelme alapján jogosulatlanul vágtak zsebre.

Ezek a háziurak, akik elhanyagolván házaikban minden létező műszaki berendezést, a kultura minden kényelméről lemondottak a lakóik bőrére, amde mégis olyan béreket számítanak, mint egy-egy dúsan fölszerelt angol villáért, ezek a valóban rendkívül jófajta emberek még azzal a wells-i tulajdonsággal is rendelkeznek, hogy láthatatlanok. Elbujnak a lakók elől. Nem akarnak több panaszt hallani!

Ha jön a lakó, zárt ajtóra talál és vagy a cseléd mondja vigyorgó pofával, vagy éppen az ajtóra szögeztetett tábla: „Lakásügyekben ne háborgassanak“. Jó pesti partáj, a szobád mennyezetén lehet akkora lyuk, hogy akár zsidógyerekek potyogjanak be rajta, csuroghat a vízvezeték, hogy térdig tócsába gázolj, legyen rossz az ajtód zárja, szabad prédául dobva a rossz közbiztonsági viszonyok elé, nem, a háziur elé te sohasem juthatsz el. Legtöbb amit elérhetsz, hogy a házmester ur nagykegyesen meghallgatja a panaszod, de utána nyakonönt egy csöbög.